



Jaarverslag leerplicht gemeente Rijswijk

schooljaar 2018-2019

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Aantal leerplichtigen	3
Verzuimmeldingen	3
Absoluut verzuim.....	4
Relatief verzuim	4
Signaal verzuim.....	4
Aantal processen-verbaal	4
Luxe verzuim.....	4
Halt-afdoening (Het ALternatief voor straf)	5
Processen-verbaal	5
Advies en hulp.....	5
Thuiszitters.....	6
Vrijstellingen.....	6
Voortijdig schoolverlaten (VSV).....	7
Caseload schooljaar 2018-2019	7
RMC-verzuim.....	7
Voortijdig schoolverlaters.....	7



Inleiding

Voor u ligt het gecombineerde jaarverslag Leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC) van de gemeente Rijswijk over het schooljaar 2018-2019.

Dit jaarverslag laat zien hoe het gaat met onze kinderen en jongeren op school; gegevens over leerplicht en voortijdig schoolverlaten geven signalen die we kunnen gebruiken om waar nodig en samen met de scholen, verzuim in welke vorm dan ook terug te dringen.

Het is vooral een groot recht om te mogen leren. Dit is geregeld in de leerplichtwet en geldt voor kinderen vanaf 5 jaar tot en met het schooljaar waarin de jongere 18 wordt of een startkwalificatie heeft behaald. In Nederland krijgt iedereen de kans om via onderwijs het beste uit zichzelf te halen. Met de meeste Rijswijkse kinderen en jongeren gaat het goed op school. Zij doorlopen hun schoolperiode en ronden deze af met een startkwalificatie richting vervolgonderwijs of werk. Daarnaast is er echter ook een kleine groep kinderen en jongeren waarvoor het, door verschillende oorzaken, niet zo vanzelfsprekend is om aan hun eigen toekomstperspectief te werken. Er is dan sprake van verzuim, thuiszitten en/of voortijdig schoolverlaten.

De gemeente heeft samen met de scholen een wettelijke taak om hierop toe te zien en verzuim, thuiszitten en/of voortijdig schoolverlaten te voorkomen c.q. zo snel mogelijk te beëindigen, maar wil vooral ook werken aan preventie. Vaak te laat komen, spijbelen en veelvuldig ziekteverzuim zijn dikwijls de eerste signalen van toekomstig voortijdig schoolverlaten. Verzuim op zichzelf is vaak weer een signaal van achterliggende problemen. Bij deze signalen is het goed alert te zijn en als dat nodig is, in actie te komen met ondersteuning of een maatregel. Hiervoor is goede samenwerking met partners belangrijk: de scholen, het samenwerkingsverband passend onderwijs, het jeugdteam, maatschappelijke partners en natuurlijk de ouders.

Specifiek als het gaat om voortijdig schoolverlaten zien we dat het MBO hierin opvalt. Naar aanleiding van gesprekken met verschillende leerlingen kunnen wij concluderen dat vooral een verkeerde studiekeuze hieraan ten grondslag ligt. De casemanagers en/of leerplichtambtenaren proberen in dat geval samen met de leerlingen een nieuwe geschikte opleiding te vinden.

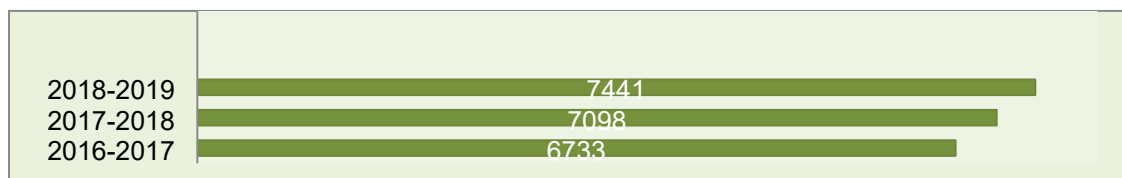
Komend jaar gaan we nog meer inzetten op het voorkomen van thuiszitters. Er is één leerplichtambtenaar die zich specifiek met deze doelgroep bezighoudt. Dit levert voor de ouders en betrokken partners een vast en dus vertrouwelijk aanspreekpunt wat ten goede komt aan het proces en dus ook aan de betreffende jongere. Dit sluit aan bij het uitgangspunt van de Rijswijkse leerplichtambtenaren waarbij zij de voorkeur geven aan een persoonlijke aanpak bij iedere casus.

In het kader van vrijstellingen onderzoeken we of er andere mogelijkheden zijn dan alleen het verstrekken van een vrijstelling, zodat kinderen nog steeds (gedeeltelijk) onderwijs krijgen.

De samenwerking met het jeugdteam is voor leerplicht belangrijk en vraagt daarom continu de aandacht.

Aantal leerplichtigen

Het aantal leerplichtige jongeren in Rijswijk is gestegen van 7.098 naar 7.441 in het schooljaar 2018-2019 (peildatum 1 augustus). Dat is een stijging van 4,8%.



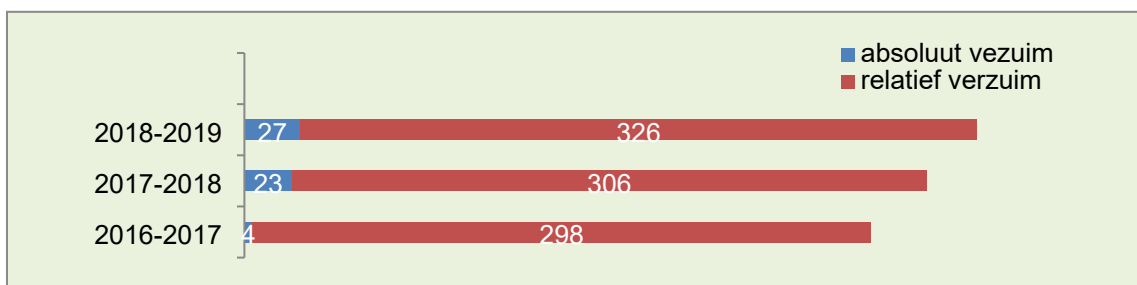
Figuur 1: Aantal leerplichtigen in Rijswijk

Verzuimmeldingen

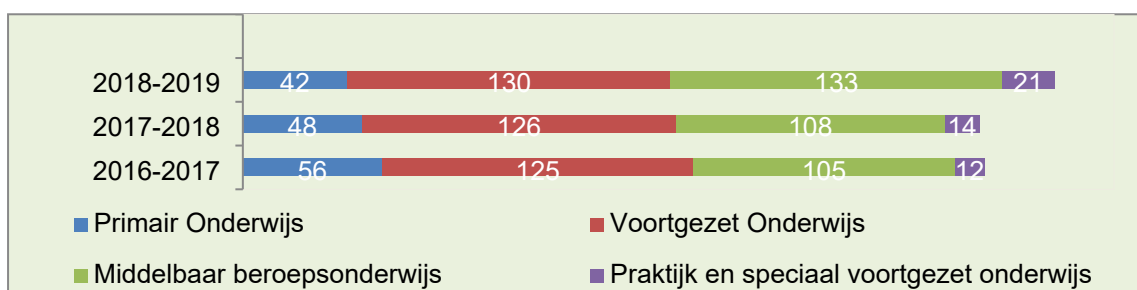
In het schooljaar 2018-2019 zijn in totaal 434 meldingen gedaan, waarvan 353 verzuimmeldingen. De overige 81 meldingen betreffen meldingen waarbij advies, hulp of bemiddeling werd gevraagd. Het aantal meldingen is gestegen met 7,29 % vergeleken met het voorgaande schooljaar. De verzuimmeldingen zijn onder te verdelen in absoluut en relatief verzuim. Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en/of kwalificatieplichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven. Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt. Ook veelvuldig te laat komen kan hiertoe worden gerekend.

Relatief verzuim is nog onder te verdelen in:

- Luxeverzuim: zonder toestemming buiten de schoolvakanties om van school verzuimen
- Overig verzuim: ongeoorloofde afwezigheid zich uitend in spijbelgedrag met een veelal problematische achtergrond.



Figuur 2: Aantal verzuimmeldingen gemeente Rijswijk



Figuur 3: Totaal verzuim uitgesplitst naar schoolsoorten

Absoluut verzuim

Bij een melding van absoluut verzuim, start de leerplichtambtenaar het bijbehorende proces dat start met een onderzoek naar het vermoedelijke absoluut schoolverzuim. In het schooljaar 2018-2019 zijn er 27 gevallen van absoluut verzuim gemeld en onderzocht door de leerplichtambtenaar. Het ging hierbij vooral om leerplichtigen die in Rijswijk zijn komen wonen vanuit een andere gemeente of vanuit het buitenland. Deze kinderen/ jongeren zijn vaak moeilijker te plaatsen doordat zij een uitgebreidere intake nodig hebben voor het bepalen van het niveau en na te kunnen gaan in welke groep of klas de leerling kan starten. Dat neemt vaak veel tijd in beslag, waardoor de jongere als absoluut verzuimer wordt geregistreerd.

Relatief verzuim

Scholen zijn wettelijk verplicht verzuim bij leerplicht te melden, als er sprake is van in totaal 16 uren verzuim van les- of praktijktijd gedurende een periode van vier opeenvolgende lesweken.

Signaal verzuim

Afgelopen schooljaar zijn er 300 meldingen van kortdurend verzuim ontvangen. Dit zijn 300 unieke casussen. Wanneer een leerling meerdere keren gemeld wordt, blijft deze als één casus tellen. Vanuit het primair onderwijs kwamen 25 meldingen, 123 meldingen uit het VO. 21 vanuit Pro/VSO en 131 meldingen vanuit het MBO. De leerplichtambtenaar stuurt bij de eerste melding een brief aan de ouders/verzorgers en neemt contact op met de school om de verdere aanpak te bespreken. Wanneer een leerling voor de tweede keer als verzuimer wordt gemeld, volgt een gesprek met de leerling en ouders/verzorgers. Tijdens dit gesprek worden er afspraken gemaakt en schriftelijk vastgelegd (officiële waarschuwing). Wanneer de leerling opnieuw verzuimt, wordt in overleg met ouders en school hulpverlening ingeschakeld. Dit zijn soms langdurige trajecten, afhankelijk van de problematiek. De leerplichtambtenaar blijft betrokken bij het zorgtraject en volgt de vorderingen nauwlettend. Jongeren die willens en wetens verzuimen en geen hulp willen, krijgen een proces-verbaal.

Bij beginnend terugkerend verzuim, waar geen sprake is van achterliggende problematiek, legt de leerplichtambtenaar een HALT straf op.

Van de genoemde 300 meldingen hebben 138 leerlingen een waarschuwing gekregen, 60 leerlingen zijn doorverwezen naar jeugdhulp, 20 leerlingen zijn doorverwezen naar de schoolarts, de leerplichtambtenaar heeft 8 keer een proces verbaal opgemaakt en 15 leerlingen doorverwezen naar Halt.

Signaal verzuim kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld een verkeerde schoolkeuze (zowel qua schooltype als qua niveau), gepest worden op school, problemen in de thuissituatie, een verkeerde vriendenkring, psychische problemen, gebrek aan motivatie of een verstoord contact tussen ouders/verzorgers en school.

Aantal processen-verbaal

Luxe verzuim

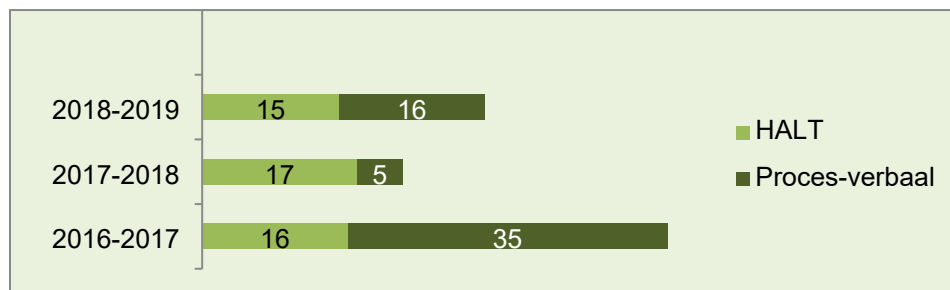
In het schooljaar 2018-2019 is er 26 keer een melding van luxe schoolverzuim gedaan bij de leerplichtambtenaar. Luxe verzuim betreft het verzuim, waarbij jongeren zonder toestemming, buiten de schoolvakanties op vakantie gaan. De ouders/verzorgers zijn te allen tijde verantwoordelijk voor dit type verzuim, niet de jongere zelf. Bij het vermoeden van luxe verzuim is het de taak van de directeur van de school om dit te melden bij de leerplichtambtenaar. De leerplichtambtenaar neemt contact op met de ouders/verzorgers. Als er geen gewichtige omstandigheden zijn, kan de leerplichtambtenaar een waarschuwing geven of een proces-verbaal opmaken. In 8 gevallen is er ook daadwerkelijk een proces-verbaal opgemaakt tegen ouders/verzorgers.

Halt-afdoening (Het ALTernatief voor straf)

Wanneer een leerplichtige jongere van 12 jaar of ouder zich na een eerdere waarschuwing van de leerplichtambtenaar wederom schuldig maakt aan ongeoorloofd schoolverzuim, bekijkt de leerplichtambtenaar of deze jongere in aanmerking komt voor een Halt-afdoening. Een jongere met onderliggende problematiek, waarbij hulpverlening noodzakelijk is, kan niet naar Halt worden doorverwezen. Een Halt-afdoening is een lichte sanctie, die erop gericht is de jongere aan het denken te zetten en het verzuim een halt toe te roepen. De grens om in aanmerking te komen voor een Halt-afdoening ligt op maximaal 60 uur verzuim. Dit vergt van de leerplichtambtenaar dat deze goed onderzoekt of een jongere daadwerkelijk voldoet aan de normen voor Halt. Dit schooljaar zijn 15 jongeren uit Rijswijk doorgestuurd naar Bureau Halt.

Processen-verbaal

De leerplichtambtenaren hebben dit schooljaar 16 processen-verbaal opgemaakt en doorgestuurd naar het OM. In acht zaken betrof het luxe verzuim. Deze pv's zijn opgemaakt tegen de ouders/verzorgers. De overige acht processen-verbaal (relatief verzuim) zijn opgemaakt tegen jongeren zelf en zijn doorgestuurd en besproken met de Raad voor de Kinderbescherming. Bij deze zaken wordt meestal de maatregel Jeugdreclassering opgelegd.



Figuur 4: Aantal processen-verbaal per schooljaar

Advies en hulp

De leerplichtambtenaar heeft naast het afhandelen van verzuimmeldingen en vrijstellingsverzoeken ook een bemiddelende en adviserende rol. In het kader van preventie is deze rol zeer belangrijk, verzuim kan hierdoor mogelijk in een vroeg stadium voorkomen worden. Vooral de MBO scholen blijven structureel veel melden. Dit is van groot belang om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Verder denkt de leerplichtambtenaar ook mee bij het vinden van mogelijke oplossingen. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een eenduidige aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, HALT-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop vanuit de visie:

- Het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijs programma
- Vroegtijdige inzet van jeugdhulp bij verzuim staat voorop
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim
- De aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Voor advies en hulp werd 81 keer een beroep gedaan op de leerplichtambtenaar.

Thuiszitters

In het schooljaar 2018-2019 waren er vijf thuiszitters bekend bij de leerplichtambtenaar, 1 leerling uit het primair onderwijs en 4 leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Een thuiszitter is een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een kwalificatie plichtige jongere van 16 of 17 jaar die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt. De leerplichtige heeft geen ontheffing van de leerplicht en geen vrijstelling van het geregeld schoolbezoek of wegens het volgen van ander onderwijs. De leerplichtambtenaar werkt samen met het samenwerkingsverband om het aantal thuiszitters zo beperkt mogelijk te houden. Aan het eind van het schooljaar zijn drie leerlingen geplaatst op een school, voor twee leerlingen wordt in samenwerking met de partners nog gezocht naar een geschikte onderwijsplek.

Vrijstellingen

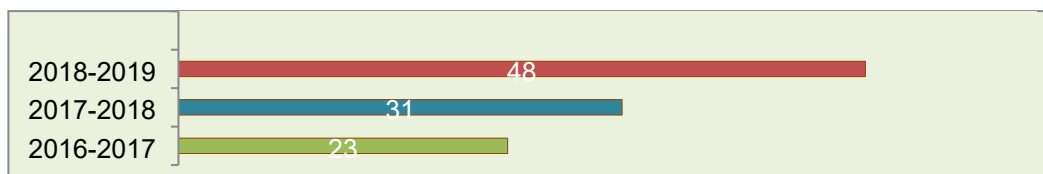
In een aantal gevallen kan er vrijstelling van het volgen van onderwijs worden gevraagd.

- Art 5 a: het kind is om psychische of lichamelijke redenen niet in staat naar school te gaan.
- Art 5 b: de ouders van de jongere hebben bezwaren tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.
- Art 5 c: het kind is in het buitenland op een school ingeschreven en bezoekt deze geregeld.
- Art 15: vrijstelling vanwege het volgen van ander onderwijs. Deze vrijstelling kan worden verleend onder bijzondere omstandigheden en indien er kan worden aangetoond dat de leerling op een andere manier voldoende onderwijs geniet.

Kinderen die over een vrijstelling beschikken zijn geoorloofd afwezig. Er is een toename te zien bij leerlingen die door psychische of lichamelijke problemen niet in staat zijn om naar school te kunnen (art 5a).

Er is in het afgelopen schooljaar 48 keer een beroep gedaan op vrijstelling van de inschrijvingsplicht. In 21 gevallen betrof het een beroep op lichamelijke of psychische ongeschiktheid om tot een school of een instelling te worden toegelaten (5a). De leerplichtambtenaar benadert een onafhankelijk GGD-arts om een verklaring lichamelijke of psychische gesteldheid af te geven.

- Ouders/verzorgers kunnen zich ook beroepen op vrijstelling indien zij overwegende bedenkingen hebben tegen de richting van het onderwijs binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Zes ouders/verzorgers hebben zich hierop beroepen (5b).
- Tien ouders hebben hun kind als leerling van een school buiten Nederland ingeschreven (5c).
- Vijf vrijstellingen betroffen jongeren die het (laatste) schooljaar de opleiding gestopt zijn en een ander traject binnen een andere schoolinstelling zijn gaan volgen (3b).
- Er zijn zes vrijstellingen afgegeven aan jongeren in het MBO, die de laatste maanden van het schooljaar vrijgesteld zijn om zodoende meer ruimte te krijgen om op zoek te gaan naar een studierichting die beter bij hen past (art.15).



Voortijdig schoolverlaten (VSV)

Wanneer een jongere niet eerder een startkwalificatie heeft behaald, eindigt de kwalificatieplicht desondanks bij de leeftijd van 18 jaar. Een startkwalificatie is een diploma van havo, vwo, of mbo niveau 2 of hoger. De dan net volwassen geworden jongere is in dat geval dus niet in het bezit van een startkwalificatie.

De RMC-functie omvat drie taken:

- Een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen 18 en 23 jaar die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie behaald hebben.
- Benaderen en zorgdragen voor begeleiding van jongeren die zijn uitgevallen, gericht op terugleiden naar school, naar werk of een combinatie daarvan.
- Coördineren en initiëren van samenwerking tussen alle belangrijke partijen die te maken hebben met deze jongeren en het onderhouden van dit netwerk.

De RMC-functie kent overigens geen maatregelen om de jongeren te sanctioneren. De VSV-casemanagers verrichten werkzaamheden die samenhangen met de Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten.

Caseload schooljaar 2018-2019

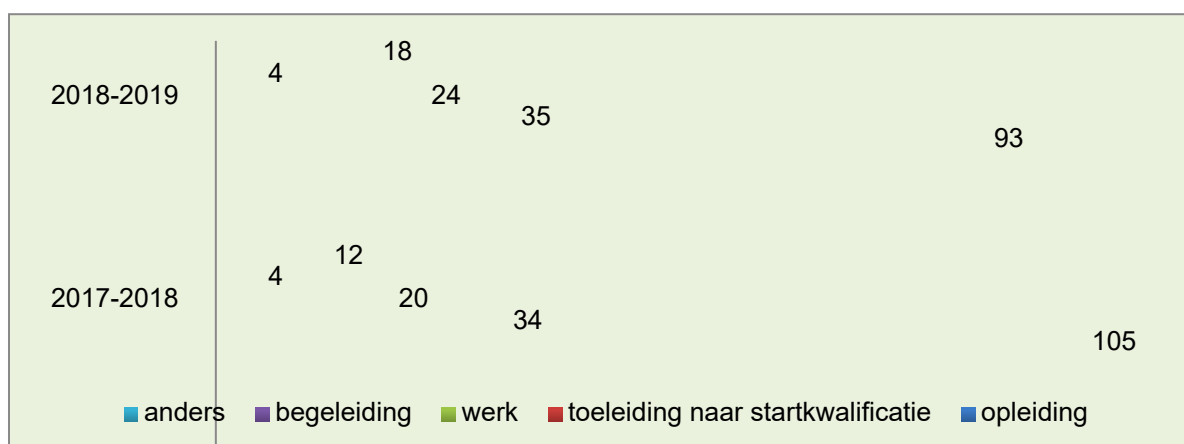
In het schooljaar 2018-2019 zijn **249** jongeren aangemeld bij de VSV-casemanagers ten opzichte van 243 in schooljaar 2017-2018. Het ging om 174 jongeren die op een opleiding stonden ingeschreven, maar dreigden uit te vallen en 75 jongeren die aan het begin van het schooljaar niet bij een opleiding waren ingeschreven en niet werkten of die gedurende het schooljaar zijn uitgevallen zonder dat zij eerder bij de gemeente bekend waren als dreigende uitvaller.

RMC-verzuim

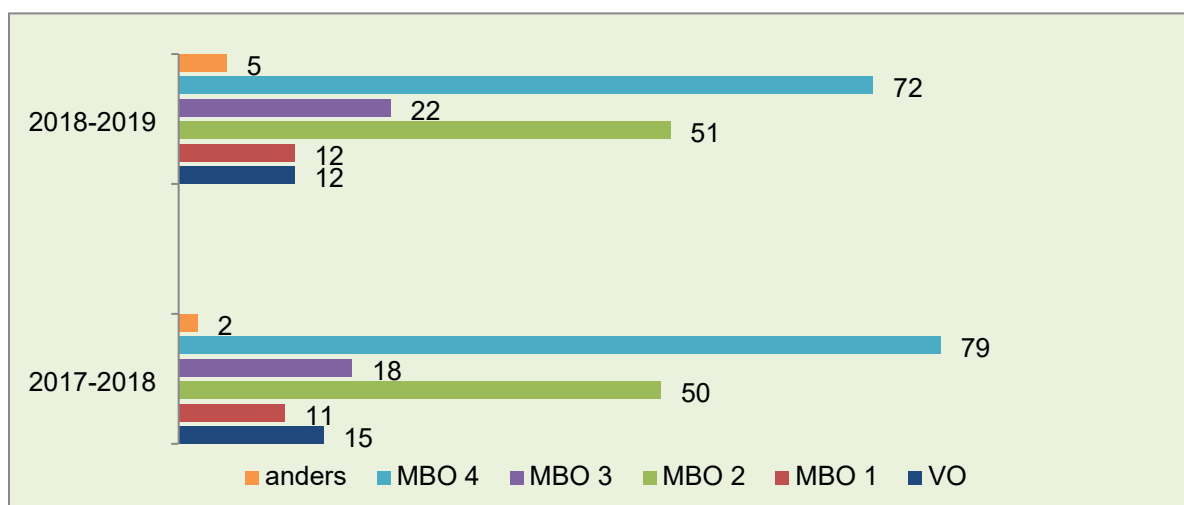
Van het totaal jongeren dat is aangemeld bij de VSV-casemanagers is 174 afkomstig van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). In het vorige schooljaar waren dat 175 leerlingen. Het gaat hier om RMC-verzuim, ofwel jongeren die dreigen uit te vallen. De belangrijkste activiteit gericht op deze groep jongeren is hen door middel van één of meerdere gesprekken zover te krijgen dat ze de huidige opleiding voortzetten. Mocht dit niet mogelijk zijn dan gaat de casemanager samen met de jongere op zoek naar een nieuwe opleiding. In sommige gevallen wordt er samen met de jongere naar passende plek op de arbeidsmarkt gezocht.

Voortijdig schoolverlaters

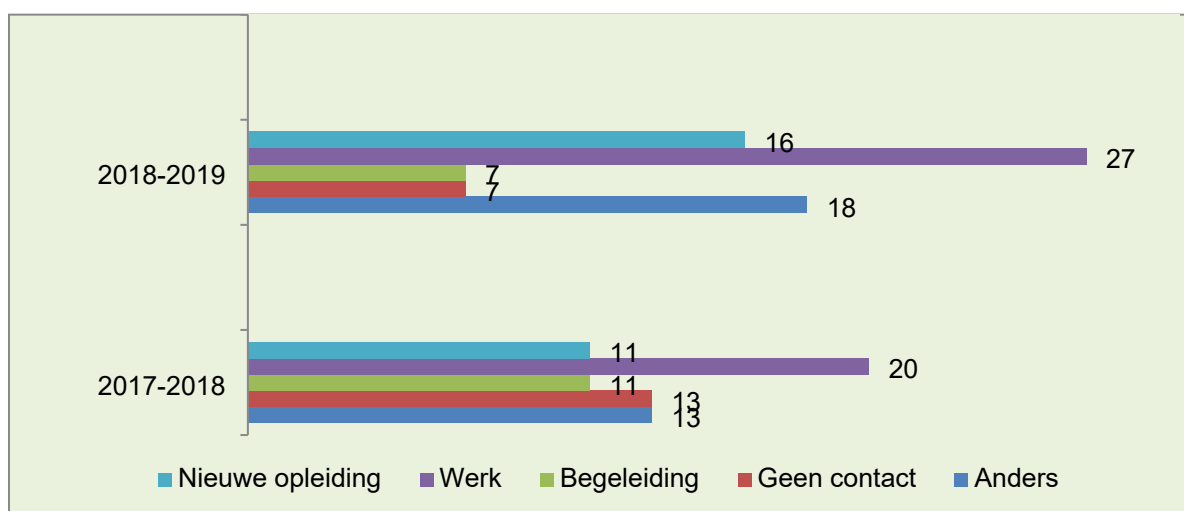
Iedere maand wordt door de leerlingenadministratie van de gemeente een inventarisatie gemaakt van het aantal jongeren dat niet bij een opleiding staat ingeschreven. Dit zijn jongeren die aan het begin van het schooljaar geen startkwalificatie hebben of jongeren die lopende het schooljaar in Rijswijk zijn komen wonen en niet ingeschreven staan of geen werk hebben. De casemanager gaat met deze groep jongeren in gesprek. Het doel is de jongeren ertoe te motiveren om alsnog een startkwalificatie te behalen.



Figuur 6: Uitstroom RMC-verzuim 2018-2019



Figuur 7: Opleidingsniveau RMC jongeren



Figuur 8: Uitstroom Voortijdig Schoolverlaters